

**R.P.Fr. Lvdovici Granatensis Ordinis S. Dominici SS.
Theologiæ Professoris Opera**

In tres tomos distributa

Opvscvla Spiritvalia Continens, in quibus peccatores à semita vitiorum &
perditionis, ad regiam virtutum, perfectionis, ac salutis æternæ viam,
perducuntur

Luis <de Granada>

Coloniae Agrippinae, 1626

Michael Ab Isselt Amor Fortivs Interpres, Pio Lectori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79597](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79597)

MICHAEL AB ISSELT AMORFOR- TIVS INTERPRES, PIO LECTORI.

Ominem, diuinum alioquin animal, Christiane Lector, non ab æterno fuisse, sed à Deo creatum in tempore, idque non frustra, sed in certum & præscriptum aliquem finem, non tantum Christianorum, sed & Ethnicorum Philosophorum est sententia. Id non tantum in homine, sed & in cæteris creaturis omnibus adeò verum est, vt ne minimum quidem animalculum, quantumuis abiectum, quantumuis noxium aut venenosum sit, quod non alicuius rei gratia conditum est. Quam legem non modò natura, sed & naturæ imitatrix ars in omnibus solet obseruare: nemo enim ædificat, nemo terram colit, nemo bellum gerit, nisi finem aliquem habeat sibi propositum, quem finem quidquid non assequitur, id frustra fieri, vel esse dicitur: frustra namq; fit vestis, si non induatur, & domus, nisi quis eam inhabitet. Eodem planè modo & homo is frustra conditus est, qui finem suum non pertingit. Natura quidem comparatum est, vt, quemadmodum materia prima, quia est in potentia ad omnes formas, semper appetit, (ideo namque perniciem machinare dicitur formæ, quam habet, vt eam assequatur quam non habet) ita cor hominis, quia omnium bonorum capax est, semper ad ea quæ non habet inhiet & aspiret, semperque odio præsentium, & cupiditate futurorum laboret, quasi in ipsis, quib. iacet immersum, tenebris præsentiscens aliquem finem, ad quem tendit: quò quamdiu non peruenerit, quiescere non potest. Ceterum dum alij quietem hanc in virtutum cognitione, vt Socrates; alij in diuitijs, vt Heraclitus & Aristides; quidam in nobilitate generis, vt Themistocles; quidam in longa posteritate, vt Sophocles; nonnulli in honoribus, vt Antisthenes; ceteri in voluptatibus & carnis huius illecebris, vt Epicurus cum suo grege, constituent; finem aliquem vltimum hominis esse crediderunt, quem indefesso studio vt assequerentur laborauerunt. Horum singulos, si diligenter hominum studia velimus examinare, multos, etiam hoc nostro tempore discipulos habere diceremus. Sed dum his rebus, etiam cum perfectissimè habentur, & copiosissimè possidentur, anima cuius finis vt nobilissimus, ita capacissimus est, satiari nequeat, laborant infelices illi semper: nunquam ad quietem, nunquam ad finem suum perueniunt, frustra sunt, frustra laborant, & duplici contritione conterentur, dum in hac vita curis ac sollicitudinibus rerum inutilium seipfos torqueant, & quasi enecent, atque in futura maioribus tormentis exagitabuntur: ita vt de his non immeritò dici queat, quod de filio perditionis olim dixit Seruator *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.*

Matth. 26.

Est igitur hominis finis, etiam Aristotele consentiente, bonum, ipsumque optimū, quod propter semetipsum petitur, & cætera omnia propter illud, quod

Lib. 1. Eth.
cap. 2. §. 7.

Lib. 22. de
ciuit. Dei.

Psal. 29.

facile auferri nequit, quod perfectum est, sufficiens, & nullius rei indigens. Quæ proprietates cum nulli rei creatæ competant, quid reliquum est, nisi finem hominis esse Ens aliquod in creatum, cui hæc omnia, quæ diximus, possunt attribui, quale non est, præter unum Deum, qui expetendus & diligendus est per se, cæteraque omnia propter illum; qui bonus, idemque optimus, perfectissimus; & sufficientissimus; qui nullius eget, atque omnia est in omnibus; qui est quicquid ab hominibus honestè desideratur, & vita, & salus, & victus, & copia, & gloria, & honor, & pax, & omnia bona, ut inquit S. Augustinus? Ad hunc finem creati sumus omnes, & quicumque ad hunc finem non peruenit, is frustra creatus esse non immeritò dici potest: quæ enim utilitas in sanguine hominis, dum descendit in corruptionem? Qui itaque omnia creauit propter nos, etiam nos creauit propter semetipsum. Duas enim creaturas ad diuinæ felicitatis participationem condidit, rationalem videlicet, atque intellectualem, hoc est, hominem & Angelum. Quia verò partim operibus suis, partim diuina gratia felicitatem erant consecuturi, Angelis quidem breuem morulam concessit, ut sponte sua se diuino obsequio manciparent; hominibus verò, qui natura vertibiles erant, longius ad hoc spatium, nempe vitam hanc, quæ degitur in terris, contulit: ut hæc varijs virtutibus, laboribus & pressuris exculti, atque præparati, in cælesti illa domo, quæ viuus ex lapidibus ædificatur, suis in locis collocarentur, diuinæ pulchritudinis visione perpetuò fruituri.

Huius verò diuinæ destinationis, ita multi adeò ignari sunt, ut sic vitam instituant, sic in terraradices faciant, & in ea curas omnes & cogitationes suas defigant quasi ad hanc solum vitam nati & facti essent; finis ad quem conditi sunt planè oblit; atque ita perierint: nonnulli, quia finem hunc non agnouerunt, ut qui ab orbe condito, Patriarchis illis veteribus, & gente Iudaica exceptis, vsque ad Christi aduentum in terris vixerunt: alij, quia vera ad finem media non obseruauerunt, ut ij, qui post Christi aduentum lumine fidei quidem illustrati, per omnia vitiorum genera defluentes, in fine reprobati sunt.

Matth. 22.

Psal. 73.

Si quis hæc diligenter consideret, facili negotio intelliget, quantò semper fuerit maius regnum Diaboli, regno Dei, quantò populosior ciuitas Babylon, ciuitate Hierusalem, quantò copiosior numerus reproborum numero electorum: ut meritò dictum sit à Christo: Multos vocatos, paucos electos: hoc est, multos ad beatum finem conditos, paucos verò finem hunc affectos. Ut enim omitam Veteris Testamenti homines, cum vniuersus penè terrarum orbis (nisi quòd in sola Iudæa notus esset Dominus) densissimis in tenebris plus quàm annorum millibus quatuor sepultus iacebat; ut nihil statuam de his qui tot retro seculis ante nos fuere in nouo testamento, quibus aut lumen Euangelij non illuxit, aut qui Euangelio non obedierunt; de nostri seculi hominibus quid dicemus? quo tota penè Asia & Africa, nec non & partes illæ mundi quæ ad vtrumque polum vergunt, à Turcis, Idololatriis, Atheis & Schismaticis habitantur, in Europa, Hispania quidem & Italia, marisque mediterranei quædam insulæ, etsi Christianos habeant ab hæreticis immunes, ceteræque prouinciæ non paucos prodigiosarum opinionum hæreticis permixtos, etiam ij, qui Christi nomine insigniti sunt, ita viuunt, ut eorum multi rem & dignitatem eius nominis parum fideliter tueantur: ut enim illi omnes in ipso fine, sic hi in medijs, quæ ad finem nos perducunt, turpiter hallucinantur, nec ad id perueniunt, ad quod conditi sunt.

O rem omni commiseratione dignam. Perit homo, substantia nobilissima, Deoque simillima, imaginem habens sui Creatoris, quis eius non miserebitur? Ne id fieret, Unigenitus Dei Filius è summo cælo descendit in hanc lachrymarum vallem, visibilem formam induens, factus nobis via, veritas & vita; ad quam beatitudinem creati essemus docens, quibus virtutibus ad eam peruenitur suo nobis exemplo demonstrans; robur & auxilium nobis in Sacramentis nouæ legis reliquens; à tyrannide peccati, carnis, atque diaboli nos suo sanguine redimens;

metis; Ecclesiam, tanquam Rempub. optimè formatam, instituens, eam immaculata sua lege muniens, in ea Monarcham visibilem vnum & summum, atque sub illo varios Principes, Patriarchas scilicet, Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos varios, animarumque curiones infinitos creans, quibus Rempub. hanc dedit administrandam, vt vigilarent super populo sibi credito, cum comminatione, se, si quæ anima periret, eam ab illorum manibus repetiturum. Tanti fecit Deus hominem, vt qui dignitatem sui plasmatis optimè nouerat. Tanti fecerunt eundem hominem, quos in primitiua Ecclesia nouello Christianorum populo præfecerat Spiritus sanctus, attendentes vniuerso gregi, quem Christus acquisiuerat suo sanguine, tanquam rationem reddituri pro animabus eorum, monentes vnumquemque cum lachrymis, potètes exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicebant arguentes, tanquam rationales canes, ferales lupos à Dominicarum ouium grege arcetes, illasque tanquam matres fouentes atque nutriendas, nunc lactis, nunc cibi solidi, prout eorum profectibus congruebat, animarum alimoniam tribuebant ijs, quos Christo, & in Christo genuerant, nunc instigabant ad prælium, nunc certaminibus locum dare docebant, præmonebant de periculis, futura prædicebant, quandoque læta, aliquando tristia illis prædicabant. Gaudebant cum gaudentibus, flebant cum flentibus, eorum vox erat: *Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur, & ego non vror?* Operabatur hoc vtique in illis charitas, quæ non querit quæ sua sunt, sed condolet ex corde, docet ex corde, laborat ex corde. Tanti præci illi Patres salutem hominum fecere, ne quis eorum periret, ne à fine suo aberraret. Et certè laboribus eorum respondit effectus, & fructus in Ecclesia copiosissimus. Nō enim infructuosum esse poterat, quod sancta charitas operabatur. Accedebatur plebs fidelium eorum orationibus & verbis ad fugam vitiorum, ad contemptum seculi, ad virtutum studia, ad toleratiam tribulationum, ad tentationum certamen, ad dilectionem proximi, ad cognitionem sui, & ad capeffendam felicitatem ciuium supernorum.

Erat planè tunc felicia tempora, quamuis persecutionibus varijs agitata, in quibus feruebat charitas, feruor Christi complēs præcordia. Inerat ardor martyrij, & zelus fidei, vigeat fraterna æmulatio & proficiendi amor, contemnebatur mundus amore cælestium, fulgebat virtutum perfectio, & bonorum omnium spiritualium exuberabat cumulus. Erat tunc Ecclesia Christi florida, decora in membris, in charismatibus copiosa, deaurata veste induta, quam mira varietas virtutum venustabat. Quandam boni odoris redolentiam de vestimentis suis emittebat, quæ vniuersos suauitate incredibili replebat. Erat Christi bonus odor in omni loco ad Dei gloriam. Eius fragrantia in solitudinibus, in montibus, in speluncis, in cauernis terræ, in ciuitatibus, in castris, in ecclesijs, in priuatis ædibus manifeste sentiebatur. Erat sanctimonia vitæ tam celebris, vt puritatis internæ, immaculati thori, contemplationis mundæ, orationis ignitæ, vigiliarum assiduarum, lachrymarumque humilium, & virtutum cæterarum velut nemus quoddam fertile, & omnium aromatum viridarium iucundissimum dici potuerit, in quod iugiter Sponsus descendebat, vt videret poma conuallium, si mala punica floruissent.

Talis in iuuentute sua quondam fuit mater nostra Ecclesia. Nunc verò, quæ olim auro coccoque bistincto vestiebatur, lugubrem vestem induit, & in pluribus membris suis immutata, pro suauis odore foetorem, pro zona funiculum, pro crispanti crine caluitium, & pro fascia pectorali cilicium assumpsit. Filiorum est aucta numero, & de pauperata virtute. Extendit palmites suos à mari ad mare, & à flumine vsque ad terminos orbis terrarum suas dilatauit propagines, sed à proprio & naturali suo decore planè degenerauit: Charitas refrigit, malitia & iniquitas inundauerunt. Quam rari enim inter Christianos sunt, qui diuina mandata custodiunt? Ecclesiæ sanctiones seruant? contenti sunt proprijs? aliena non rapiunt? Vbiq; adulteria perpetrantur, fiunt stupra, sacrilegia, homicidia, rapinæ, furta, deceptiones, & his similia. Sed quid hæc refero, cum diuini nominis reuerentia sic omnino neglecta esse videatur, vt sanctus existimetur, qui Deum, Sanctos, cæle-

Ose. 4.

stemque non blasphematur curiam? Nihil tam frequens in ore hominum, quam mendacia, periuria, detractiones, vaniloquia, impudicaque verba, quae incompotitae mentis indicia notissima sunt. Quod si quis tam incontinentis vitae causam inquirat, non inueniet aliam, quam quod in Deum non credunt, cum non timeant, eiusque iudicium non reformidant. Quod autem omnium maximè deplorandum est, sicut populus, sic & sacerdos est. Declinauerunt enim omnes status Ecclesiae, denigratum est aurum eius, sal euauit, & dispersi sunt lapides sanctuarij in medio omnium platearum: quidam enim alienati sunt ab utero matris suae, & loquuntur falsa, alij abierunt retrorsum carnis desideria sectantes, amantes seipsum, temporalia lucra quærentes, honorum cupidi, superbi, iracundi, violenti, luxuriosi, percussores. Quae mala vigent nedum in inferioribus, verum etiam in mediocribus & sublimioribus Ecclesiasticorum gradibus: ita ut sanum nihil, sed vniuersa morbida esse & confusa videantur.

Esa. 1.

Et sanè sicut Sodoma & Gomorrha essemus, nisi Dominus Sabaoth nobis reliquisset semen: semen inquam primitiae illius Ecclesiae, hoc est, viros scientia & pietate illustres, quorum doctrina Ecclesia fulget adhuc in quibusdam, licet exiguis membris, sicut Sol & Luna; qui & viva voce, & scriptis suis ad iustitiam erudiunt multos. Et si enim vinea, quam plantauit Dominus, pro vuis labruscas proferat, non tamen omninò deserit eam Deus, sed mittit in eam operarios, fudit circa ficum suam, & mittit stercore, sperans quod tandem fructum faciet. Tales operarij quam plurimi reperiuntur, adhuc in omni statu & ordine Ecclesiastico, quorum alij catechizando, alij exhortando & increpando, alij docendo & disputando, alij denique scribendo maximos in Ecclesia, fructus faciunt. Id verum esse, vel in vna congregatione Patrum Societatis Iesv comprobatur, quae paucis abhinc annis ab vno Ignatio Loyola capta, in omnem mundi plagam noua emisit examina, Orientemque & Occidentem Euangelij luce illustrauit.

Luc. 3.

Quid Franciscani, & ut alios Ordines præteream, quid Dominicani annis iam 350. & amplius in Ecclesia præstiterint, & adhuc non in orbe nobis tantum cognito, sed & in ignotis vtriusque Indiae regionibus præstant, quis dicere posset, nisi de his Antonius Senensis, & de illis octauius Gonzaga, Generalis Ordinis istius Minister, peculiare libros edidissent? Multos insignes ætatis nostrae viros commemorare possem, qui ex laudatissima Dominicanorum familia prodierunt, qui in vtraque, & scholastica, & ecclesiastica Theologia ad miraculum docti, dum viuerent, assiduis concionibus, & post mortem scriptis ac monumentis suis in Christiana Repub. fructus incomparabiles fecerunt, sed vnus L. V. DOVICVS GRANATENSIS sufficiat, humanarum artium peritissimus, Philosophus insignis, Theologus profundus, & Ecclesiastes in vtraque lingua, Latina non minus, quam patria facundissimus. dici non potest, quos ille dum vixit prædicando scribendoque labores annis plus minus 60. exantlauit: quam verò doctus, quam disertus, quam pia sint quaecunque ex illius pectore promanarunt, iudicare possunt, qui viam eius vocem, dum viueret audierunt, quiq; post mortem illum in libris, quos ad posteritatem transmisit, adhuc quotidie concionantem audiunt. Quot autem ex concionibus & scriptis eius profecerunt, quot ille filios Christo genuit, Gregorius XIII. Pont. Max. in sua ad illum epistola differtè, licet obiter, commemorat. Qualis autem ipse in vita & moribus fuerit, ex iisdem eius codicibus melius, quam ex aliorum relatu cognitum esse non dubito. Laudantur sculptores & pictores, quorum archetypi ijs, à quibus deducti sunt, per omnia quadrant: id causae fuit cur Alexander Rex ab vno Apelle pingi, & fingi à solo Lysippo voluerit: sed qui corporis membra, lineamenta, coloresque suis imaginibus referunt, mores & actus referre non possunt. At neque alienae vitae scriptores ita sua oratione, ut illi ipsi, de quibus scribitur, suis verbis se ostendunt. Non enim alterius, sed sua ipsius loquela vnumquemque manifestum facit. Cernere itaque cuique licet ex Ludouici libris, qualis ei animus fuerit: diuinus scilicet, sancti Spiritus calore focus, eiusque lumine illustratus: absque igne siquidem

siquidem semper ardere, & sine Deo de Deo loqui, est impossibile. mellita sunt eius eloquia, verba eius ardentia, & sermones excelsi, quos suis istis diuinis operibus sparsit. De conuersione peccatoris, de sacramentis Pœnitentiæ atque Eucharistiæ, de nouitate vitæ, & pia conuersatione, de oratione & meditatione, de deuotione, de ieiunio & eleemosyna, de incarnatione Verbi, de beneficijs diuinis, de amore Dei & perfectione vitæ Christianæ adeo catholicè, piè, spiritualiter & sapienter loquitur, vt ingenio se plus quam humano præditum fuisse manifestè satis ostendat.

Vidit pientissimus hic Pater quàm multi homines à scopo & fine suo, ad què conditi sunt, aberrarent: vidit quàm turpiter esset facies Ecclesiæ deformata: vidit quàm multi à Christo Christiani dicerentur. Christum verò in vitâ & moribus non imitarentur. Huic malo vt occurreret, nullusque huius vitæ ignorantiam in posterum prætenderet, scripsit diuina hæc Opuscula: in quibus hominem, à primis Christianæ disciplinæ rudimentis incipiens, per diuersos pietatis gradus ad culmen & fastigium vitæ perfectionis, & ad finem atq; beatitudinem, quæ in hac via potest haberi, quam & illa cælestis excipit, inoffenso pede adducit, vt perfectum formet faciatque Christianum. Quod illius institutum quis nō laudabit? præsertim hoc tempore, in quo infiniti penè homines reperiuntur, qui in nomine tantum, quod Christiani dicuntur, gloriantur, cùm Christianæ conuersationis ne mica quidem in ipsis inueniatur? ignorantes quod ob hoc etiam (vt ait Augustinus) iudicabuntur, si nomen sibi frustra vendicent alienum: subfannator enim & irrisor est Christi, non famulus, qui eius se seruum dicit, cui seruire non vult: cuiusmodi homines non Christi tantum nomine indignos, sed & bestiis atque Dæmonibus peiores esse, pulcherrimè demonstrat quodam loco B. Chrysostomus.

In libro de
vita Chri-
stiana.

Hom. 4. o-
pera imper-
fecti in
Matth.

Me vt ingenuè fatear, ad Viri huius lucubrationes, Latinitate donandas assidue amicorum preces, vtilitas materiæ, & fructus, quos ex earū lectione in Christianam passim Remp. promanare intelligebam, permouerunt. Noui enim, & quondam mihi familiares fuerunt, qui sola Memorialis vitæ Christianæ lectione ex vita dissolutissima, ad optimam frugem conuersi, nihil aliud nunc, quam vitæ perfectionem meditantur. Huius Auctoris Opusculis adeo, dum viueret, delectatus est Illustrissimus Dux Albanus, vt suis sumptibus illa in Belgio, idiomate suo natio, imprimi fecerit, exemplariaque inter amicos & aulicos distribuerit.

Translatis igitur opusculis omnibus, quæ Granatensis noster idiomate Hispanico scripsit, vtilissimis & absolutissimis si non ea facilitate, gratiaque transtulerim viribus ingenij mei tenuioris, non voluntati adscribendum est.

Accipe igitur, Christiane lector serena fronte munusculum hoc, accipe opuscula verè pia: & à negotijs & curis liber & vacuus illa lege, sapius & relege: atque ita cum delectatione simul vtilitatem senties in anima tua inæsti-

mabilem, Deo, cui proprium est omni plantationi incrementum dare, iuuante, & pijs tuis conatibus
sua gratia aspirante.

